

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta — „ 80 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofišk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Glas iz Kranjskega o jugoslavjanskej vojski.

Kaj pravite, slovenski bratje na Štajerskem, k jugoslavjanskej vojski s krvoločnim Turkom? Kaj ne, da se tudi Vam gnjusi zabavljanje tistih nemških pismoukov, ki so tako nesramni, da s turško nesnago držé? Težko je bila, kar svet stoji, pravičnejša vojska od sedanje, ki se bije na slavjanskem jugu zoper azijski barbarizem „za krst častni in svobodo zlato!“ Talijani so še pred kratkim „zdihovali“, da so bili pod avstrijsko i burbonsko vlado zatirani i tlačeni, ter niso mirovali, dokler se te „hude stiske“ (?) rešili niso; pa lahko rečemo, da so v tej „hudej stiski“ ne besa imeli proti temu, kar ubogi Slavjani pod peto krvoločnega Turka prestajati morajo. To isto velja od nemškega Šlezvik-Holšteina, katerega sta Prus in Avstrijan s silo orožja izpod Danskega „jarma“ rešila, da si tudi so se Šlezvik-Holšteinci pod Dansko vlado prav dobro počutili in ni od kake sužnosti, kakoršno Kristijani pod Turkom uže do 500 let trpeti morajo, tam ne duha ne sluba bilo. Da, še nekđaj nemška Alzacija-Lorena, ki pa zdaj več nemška biti neče, se je v poslednjem času v imenu zatirane narodnosti nemške izpod Francoske „sužnosti“ z grezovito silo iztrgala, dasiravno se je Alzacanom pod Francosko vlado tako dobro godilo, da so zoper nemško „osvobodjenje“ na vso moč ugovarjali ter se njihove nemške „Wacht am Rhein“ z rokami in nogami branili in se nje še dandanes branijo. Pa vse ni nič pomagalo; kot zatirani nemški bratje so morali — češ nečeš — Francoskega „jarma“ rešeni biti! Zđaj pa primerimo trpljenje teh „zatiranih“ Lahov in Nemcev s tem, kar Slavjani še dandanes pod turško tace trpeti morajo, ko morajo v svojej lastnej deželi kot gjauri ali sužnji psi v prahu se viti pred tistimi azijskimi barbari, ki niso vredni, da jih zemlja nosi: potem moramo resnico pripoznati, da je na svetu še maloktera vojska tako sveta in pravična bila, kakor je sedanja naših južnih bratov zoper musulmanske barbare za krst častni i svobodo zlato. Njim je sama obupnost bojno orožje

v roke potisnila, ker je res bolje častno umreti, nego tako sramotno sužnost še dalje trpeti. Kdo bi jim sreče i zmage ne privoščil?! In vendar dobé se — nekateri nemško-magjarski „liberalni“ listi in sebičneže, ki so tako nesramni, da sovražnika vsake omike i napredka, krvoloča Turka, ki je proti Kristijanu in Slavjanu, dokler koli še kaj moči ima, hujši od divje zverine, pri vsakej priliki goreče zagovarjajo, Kristijana i Slavjana pa, ki se iz turškega goltanca izviti hoče, neusmiljeno napadajo, ter ga v turško žrelo nazaj tlačijo. Nekaterim ne gre v glavo, kako je tolika nesramnost mogoča. Meni pa je to prav razumljivo: kajti slepo sovraštvo krščanstva i slavjanstva je bistvo turškega, kakor nemško-magjarskega „liberalizma“. Kar pa je najžalostneje, je to, da si ta „liberalna“ druhal na vso moč prizadeva še celo cesarstvo naše v to zapeljati, da bi šlo ne slavjanskemu jagnjetu, ampak turškemu volku na pomoč. Tedaj naša uboga Avstrija bi se naj iz slepega sovraštva do Slavjanov v boj podala za brambo i nadaljevanje turške kuge, v brambo i podporo največje krivice zoper največjo pravico?! To se — tako upamo — ne bode zgodilo. Sicer pa naj pomislijo tisti Turkoljubi, ki si prizadevajo po večini slavjansko Avstrijo na toliko pogubno pot zapeljati, da jej utegnejo s tem smrtno sodbo podpisati. Na vsak način pa se mora zgoditi, kar se zgoditi ima; naj počnejo magjarsko-nemški Turčini v frakih, karkoli hočejo. Dan plačila se je približal, v katerem se bodo vsi stari računi z gnjilo turško nesnago peravnali. —

Istina, da je bil Turek za boj bolje pripravljen, nego se je mislilo, ker se v svojih močnih šancah Srbom povsod v mnogobrojnem številu zoperstavlja; toda upati je, da mu pri znanem srbskem junaštvu vse to nič pomagalo ne bode i da ga tudi gorke želje nemških in magjarskih listov gotovega pogina rešili ne bodo. Krščanska Evropa, ki se je nekđaj srečno rešila divjih Hunov i Avarov, ki je raz sebe stresla tolikoletni jarem mohamedanskih Mavrov i Mongolov, se zđaj tudi gnjilega turškega gospodovanja otrsela bode, ka-

tero gospodovanje je največja sramota vsemu izobraženemu svetu. Zato imajo naši južni bratje popolnoma prav, da kličejo v boj gredoči: „Ali zmago ali smrt!“ Kajti milejši je noč v črne zemlje krilu, kakor so pod svetlim solncem — sužnji dnevi. — Ako pa našim Magjarom i liberalnim nemškim vitezem na Dunaju turška sužnost, katero zagovarjajo, res tako diši, pa naj gredo tje doli na Turško nje poskušat. Jugoslavjani so nje popolnem siti in njo bodo sedaj otrešli, naj velja krvi i trpljenja, kolikor hoče.

Večleten naročnik „Sl. Gosp.“ na Kranjskem.

Gospodarske stvari.

Bramor, (*Gryllotalpa vulgaris*),

M. Bramor, podjedec, spada v vrsto ravnokrilcev, t. j. v vrsto onih žuželk, ki nimajo popolne spremenjave marveč brž že iz jajčica skoraj v isti podobi na svet pridejo, katero imajo potem odrasčene in stare. Bramor je že zaradi svoje grde podobe povsod znana stvar. Popolnoma izraščen teka in leta. Barve je precej svitlorujave in je z rijasto prav kratko svitlo klobučevino pokrit. Zadnji del telesa in trebuh ima 8 obročkov, iz katerih zadnjega molita dva šilasta izrastka. Perotnični krili ste rožene barve z črnkastimi žilami prepreženi in blizu tako dolgi kakor navratni ščitek. Zadnji perotnici ste beli in nježni, v mirnem stanu kakor pahljača zloženi, njuna rožena sprednja obrobka molita v podobi dveh ribjih koščic navzdol zakrivljena med gori omenjenima šilastima izrastkoma čez zadnji konec života. Sprednji nogi prav posebne podobe skoraj kakor krtovi ste za grebljenje in ritje kakor navlašče ustvarjeni.

Kar se tiče življenja mramorjevega, gre povedati, da se najrajši v rahli in subti zemlji drži in da je v vrtilih raznim sadežem, posebno pa sadunosnim in tudi gozdnim drevesnicam velik škodljivec, prejeda in žre korenine in prerija zemljo, grebē si podzemeljske prehode.

Čas parenja spada praviloma med drugo polovico junija in sredo julija. Letos morda zaradi neugodnega vremena prej ko ne nekoliko tednov pozneje. V tem času, ko so jajčica že vsa vležena, se mora borba zoper bramorja pričeti in sicer najbolj s tem, da se jajčica iščejo in pokončujejo.

Kmalu po parenju začne samica jajca leči. Zarije se kakor polževa hiša zavita blizu 10 centimetrov globoko v zemljo in si tu izdolbe jajčasto gnezdo. Stene si z slino uglaadi in strdi tako, da se zamore celo gnezdo v podobi izdolbene, votle prstene kepe iz zemlje vzdignoti. Gnezdo si nareja vsakokrat le na neobraščenih prostorih. Da more toplota do gnezda, si okoli njega zemljo vzrahlja in okoli in okoli rastlinam korenine spodje. Ako se tedaj ob času valitve na posameznih ostro omejenih prostorih rastline mahoma usuše in se

med njimi nahajajo tudi večji grmiči, tako je to gotovo znamenje, da je spodaj bramorjevo gnezdo. V jedno gnezdo samica po 200 jajčic vleže. Ko je samica jajčike izlegla, ne vzame brž konec kakor mnoge druge žuželke, ampak živi blizu gnezda v prehodu, ki naravnost do gnezda drži.

V treh tednih ličinke, mladi bramorji, iz jajčic izlezejo in pripoveduje se, da so stare bramorke tako požrešne, da marsikterege lastnih mladičev požró. Bramorji se med seboj ne morejo trpeti, in jih več vkuo zaprtih si začno noge in tipalnice drug drugemu gristi. Zgodilo se je že celo, da je bramor z lopato čez sredo presekan svoj lastni trebuh začel žreti, dokler mu ni drug udarec z lopato to gnjusno delo ustavil.

Neposredni pomočki zoper bramorja so posebno njegovi sovražniki med živalstvom in ti so najbolj krt, vrana in kavka. Naravnostni pomočki pa so ti-le: 1) Vlivanje vode z kamenim oljem ali terpentinovcem pomešane v ravne njegove prehode. To se mora pa meseca aprila pri milem vremenu in dosti premočeni prsti goditi, pa tudi po letu po deževju, ko se prehodi bolj lahko najdejo. Vendar se pa to le na malih prostorih in le bolj proti posameznim škodljivcem storiti da. 2) Posebni lovni lonci, ki se na mestih, prek katerih bramorji sem ter tje lazijo, v zemljo zakopljejo. Vendar se mora to tako zgoditi, da gornji rob lončev nekoliko globljeje pride ko pa dno bramorjevega prehoda. Škodljivci v te nastavljene lonce pocepajo, ne morejo več iz njih in se potem od časa do časa pokončajo. 3) Jame z konjskim gnojem, ki se jeseni po gredah v vrtu sem ter tje izkopljejo in z konjskim gnojem napolnijo. V gnoju je toplejše ko v prsti; bramorji se v njem zbirajo in poskrijejo čez zimo in v spomladi se lahko najdejo in pokončajo. 4) Najboljši in izdatnejši pomoček pa je, njihova gnezda poiskati in zalego pokončati. Tu se jih več stotin naenkrat uniči. Sube rastline na posameznih, ostro obmejenih prostorih in pa dohodi k gnezdom kažejo za gotovo njihove sledi. Ko se taka luknja najde, se prst kazavnik pazljivo v njo vtakne in za prehodom pazno potiška, dokler da se do gnezda pride. To se z motiko ali lopato ali drugače rahlo iz zemlje vzdigne, da se ne razdrobi ali pa zalega skozi luknjo izsuje, ktera se potem na kateri že koli način pokonča. Navadno se pri tem opravku zajedno tudi samica zasači, ki je, kakor rečeno, vedno blizu gnezda. Jajca se morajo brž ko so iznešena pobirati. Najboljši čas za ta posel je ravno zdaj. Konec julija bi morala navadno bramorjeva jajca po drevesnicah in vrtnih gredah, kjer bramorji najhujše razsajajo, že pobrana biti, ker mladiči, kakor hitro izlezejo iz jajčic, kmalu gnezdo zapusté in se razkropé. Nekaj časa sicer še v gnezdu ostanejo, vendar so pa že celo gibčni in se ne dajo več tako lahko poloviti. Kakor hitro so tedaj gnezda že jajčic polna, se z pobiranjem ne sme več muditi. Vendar pa tudi prerano pobiranje ne

kaže, ko še niso samice vse zalege od sebe dale. Omeniti pa je, da niso vsa gnezda ob istem času narejena in tudi vsa zalega ne ob istem času izležena. Zato je treba, ko se je večji del zalege pobral, še poznejega poberkovanja, da se ti silni škodljivci do čistega iztrebijo in ugonobijo.

1. Jablan astrahanka je cenljivo sadunosno drevo, ki rodi rudeče in bele jabelke. Zato razločujemo dve sorti astrahank. Prvej pravijo: rudeča astrahanka, drugo pa imajo za belo astrahanko. Rudeča astrahanka gledè prostora in zemljišča ni zbirčna in še tudi v slabej zemlji dobro stori. Svoj sad zori že proti koncu julija. Jabelke so bolj debele, kakor dolge in skoro okoli in okoli rudeče. Meso ali meča je bela in ima prijeten kiselnat okus in lepo diši. Te lastnosti storijo, da se jabelke astrahanke rade na mizo dajejo in zato lahko in dobro prodajo. Zavoljo ranega zorenja sodi ta sorta tudi za bolj mrzle kraje, n. pr. za Remšnik. Drevo jako rado rodi, skoro vsako leto razveseli posestnika s svojim lepim sadom. Bela astrahanka se imenuje tudi ledena ruska jabelka; zori nekoliko pozneje od rudeče astrahanke, vendar že meseca avgusta. Jabelke so nježno-bele in le na prisoučni strani blede rudečkaste. Popolnem zreli sad je tak, da se skozi njega lesketa ali svita. Meča je nježno bela ter ima kaj prijeten, kiselnat okus; škoda le je, da brž gnijje. Diši močno po jagodah in dinjah ali melonah. Drevo že mlado začne roditi ter raste močno in košato. Sodi sploh za bolj mrzle kraje. Cepljena drevesca imenovanih dveh jabelčnih sort se dobijo po 40 kr. pri sadje in vino-rejski šoli v Mariboru. Juri Zmavec.

Tržne novosti. Zastran letine so iz zunanjih dežel došli sami ugodni glasi. Na Angleškem, Francoskem, Nemškem, Ruskem, potem v Severni-Ameriki si obetajo srednje dobro letino in pripravljajo posebno na Ruskem in v Ameriki veliko milijonov vaganov zrnja za izvažanje v druge dežele. Pri nas na Avstrijskem bo bržčas bolj slaba nego srednja letina. Kajti le na Gališkem in Moravskem je rž in pšenica lepa, drugod pa slabeje kaže. Na Ogerskem pšenica le srednje plenje ali zrnje daje. Setve so po mnogih krajih polegale. Ječmen, oves in kuruza pa jako lepo kažejo. Na Dunaju so že novo pšenico na trg postavili in kupci radi po njej segajo. Cena se je proti onej pred jednim mesecem zboljšala. Klavna živina je nekoliko pri ceni zgubila. Mlada praseta se dobro plačujejo, po 40—50 kr. kilo. Volno sedaj boljše plačujejo, kakor pred mesecem dni. Na Dunaju se dobi za 56 kilo navadne volne po 92—96 fl., srednje, ki je za sukno, po 110—125 fl. in jako fine celó po 140 fl. Repica za olje je v ceni poskočila, ker so zunanji tržci začeli po njej popraševati, in ker je nova repica na Českem in Ogerskem jako slaba. Hektoliter repice velja

na Dunaju 17 fl., v Budapeštu 15 fl. Knoper leze pri ceni nazaj, ker na hrastovju se kaže obilo novega; za 100 kilo se že težko dobi 30 fl. Vinska trgovina še vedno spi, pravih kupcev od nikod ni. Krémarji v Mariboru plačujejo navadno lansko vino po 60 fl., boljše po 70—90 fl., za dobro Frauheimsko obetajo 105—108 fl. Jednako je v Varaždinu in Zagrebu. V Karlovcu v Slavoniji se dobi vina štrtinjak po 40 fl. in v Vršacu v Banatu celo po 30 fl., kolikor ga kdo hoče. V Budapeštu je najnižja cena belemu vinu 40 fl., rudečemu 50 fl. Avstrijsko vino okoli Dunaja ima primeroma še najboljšo ceno in kupce, ker na primer Vöslavsko vino plačujejo po 130—140 fl. Kder majnikov mraz trsovja ni poškodil, ondi bo še dokaj branja ali trgatve, vendar vino bo gotovo in veliko bolj slabo od lanskega; vroči avgust ga utegne nekoliko popraviti. Okoli Klosterneuburga za Dunajem se je trtna uš letos še bolj razširila in sedaj je celó vlada ukazala trsovje z koreninjem vred trgati in žgati. Posestniki so se temu ustavljali tako, da so morali žandarji priti. Pri Pančevi na Ogerskem je tudi vlada prisiljena v nograde zarad trtne uši uničevati; kakih 800 oralov bo pokončanih. Bog nas varuj take nesreče!

Sejmovi. 7. avgusta v Ptuj, v Novicerkvi, pri sv. Trojici v Halozah. 10. avg. v Radgoni, v Brežicah, pri sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Lučanah.

Dopisi.

Iz Koroškega. (A. Janežičeva svečanost.) V nedeljo 13. avgusta se bode obhajal spomin enega največjih in zaslugopolnih budnikov in delavcev na slovenskem slovstvenem polju, spomin našega prerano umrlega Antona Janežič-a, bivšega c. k. profesorja. Rajni Anton Janežič je bil buditelj slovenske beletristiki, neutrudljivi tajnik družbe sv. Mohora, marljivi slovenski pisatelj in verlo znani nam jezikoslovec. Na rojstnej njegovej hiši, v vasi Leše, v fari št. Jakobskej mu bodejo mnogobrojni čestitelji njegovi s posebno slovesnostjo stavili spominsko ploščo. Došle so nam že vesele vésti, da se bodejo rojaki in prijatelji našega materinskega jezika mnogoštevilno zbrali. Naj tako postane den ove slavitve vreden zaslugam nepozabljivega našega Antona Janežič-a, ki je neutrudljivo delal v prospeh, razvoj in napredek našega slovstva!

Podpisani odbor objavi p. n. čestiteljem A. Janežičevim še sledeče: 1. Da zamore odbor po svojej mogočosti dotične korake za primeren sprejem, postrežbo, vožnjo od Verbe do št. Jakoba in event. prenočišče storiti, je neobhodno potrebno, da nam p. n. čest. gg. gostje iz bližnjih pokrajin, posebno iz Kranjske, Stajerja in Primorja do 10. avgusta po listnici sledeče naznanijo: kraj, event. korporacijo, koliko oseb bode prišlo, koliko jih

misli črez noč (od nedelje 13. avg. na pondeljek) v št. Jakobu ostati. Tudi posamezniki p. n. čest. gostov, ki ne spadajo k enemu ali drugemu teh društev, naj blagovolijo kratko naznanilo poslati.

2) Pri svečanosti (11. uri dopoldne) se bodo pele sledeče pesni: Molitev, Jenkova, — Pesen koroških Slovencev, od Gerbeca, — Slavnostina kantata, zložil Stöckl — Samo, od Försterja — Domovina, Nedvedova. — Vsi čest. p. n. gg. pevci, ki se hočejo pevske zboru pridružiti, naj po možnosti dotične napeve seboj prineso.

3) Pri skupni zabavi (ob 4. uri popoldne) bodo „beseda“. Točke za petje so: Vogel, Kovaška, zbor s četverospevom. — Fabian Stanovička, četverospev. — Vašak, Radostno potovanje, zbor. — Vilhar, arija iz operete „Jamska Ivanka“ za bas-solo z brenčečim zborom. — Mašek, Pod oknom, četverospev. — Mlatiči, zbor. — Zapuščena, četverospev. — Vogel, Cigani, zbor z tenor-solo. — Zvezdam, četverospev. — Zajec, V boj, zbor.

4) Vozovi (brezplačni) bodo čakali na postaji „Verba Velden“ v nedeljo zjutraj za vlak, ki dojde iz Celovca, oziroma Maribora, Gradeca, Celja, itd., ob 1/4 5 uri; za vlak iz Belaka, oziroma Trebiža, Ljubljane, Gorice itd. ob 7 uri zjutraj.

5) Legitimacije za znižano vožnino za vse udeležnike, ki spadajo k kakemu dom. društvu in imajo društven. sprejemnico, po Rudolfovej in južnej železnici se dobivajo od 3. avg. pričeni za Štajersko, v čitalnicah v Mariboru, Celju, in Ptaju; za Kranjsko v čitalnicah v Ljubljani, Novem mestu, Kranji, Škofji Loki, Kamniku, Postojni in Idriji; za Gorico in Trst v tamošnjih čitalnicah; za Dunaj pri uredništvu „Zvona“.

Čest. gg. domoljubi iz drugih pokrajin in iz Koroške naj pišejo po ove legitimacije takoj v Celovec odborniku Lambert Einspielerju, konz. svetovalcu, kojemu se naj vsi 1. in 5. zadevajoči dopisi adresirajo.

6) Natančni program se razdeli na dan slovesnosti v št. Jakobu.

V Celovec dne 3. avgusta 1876.

Odbor iz Mariborske okolice. (Razne reči.) Pri-poveduje se, da Selniški fantje že tri tedne kovajo na nekem sestavku za g. kaplana F. Š., kojega bi radi v „Tagespošto“ poslali, pa ker še ga ni na svetlo, gotovo hirajo na duševnih močeh. 24. julija je bila pri sv. Vrbanu v Kamški fari grozna nevihta. Pokopiči so morali na cesti pustiti mrliča in zbežati v hiše. Med mnogim dežjem je kot orehi debela toča precej pobelila zemljo in še ostalo grozdje posekala. Kake četrte ure široko se je nevihta s točo vlekla proti Mariboru. Ceste je čisto poplavelo in tudi veliko zemljišča v doline zaneslo.

Ker je c. kr. namestnija v Gradcu tirjala natančne srenjske račune od vseh sr. predstojnikov okoli Maribora, se je tudi Seidl ponižal in vendar

enkrat račun napravil, pa le od pretečenega leta, od prejšnjih let pa nič. Račun se nam vidi, kor pri siromaku streha, brez slame, brez opek, namreč brez potrdil in pobotnic. Tudi je v račun vzeta neka „navidežna tirjatev“, scheinbare Cassa-forderung, 400 gld. To je za nas „prekinšten“ račun. Že v spomladi se je pripovedovalo, da je Kamška srenja 281 gld. v davkariji že naprej dolžna. Teh krajcarjev ne najdemo v računu. Skoro težko verujemo, da bi g. Seidl že naprej vzel 281 gld. Zelo bi nas razveselil, ko bi hotel kde povedati ali je ta govoricca resnica ali laž, da bi nam srce olajšal!

Iz Ormuža. (Volitve.) Pretečeni mesec smo imeli volitve za okrajni zastop Ormužki. — Radi groznega pritiska nemčurske svojati, Slovenci nismo zamogli popolnem zmagati in smo tedaj v novovoljenem okr. zastopu v manjšini. — Nemčurska stranka se je posluževala takega orodja, da nas je sramota ga objaviti in rečemo le, ko bi mi Slovenci se poprijeli takih gnjusnih sredstev, kakor nemčurji, zmagali bi po celem svetu. — Pri ravno prošlih volitvah za okrajni zastop smo popolnem zmagali le v skupini kmetskih občin, kjer je voljen občespoštovani rodoljub g. dr. Geršak, in te zmage moremo biti veseli, ker, kar že okrajni zastop životarji, smo Slovenci v Ormužkem okraju le enkrat zmagali v skupini kmetskih občin, a zadnjih treh let nas je predrzna nemška svojat takoj v kot potisnila, da Slovenci nismo imeli v okr. zastopu niti edinega zastopnika. Pri prošlih volitvah so naši nemčurji posebno pri volitvah v skupini velk. posestva zbornali vsi nemčursko gardo Ormužko, obstoječo iz uradnikov, učiteljev in par mestjanov. — Vse je moglo na bojišče, zelo paklavi „barvar“ ni smel izostati. — Ko sem te siromake videl na volišču, sem je obžaloval in mislil, da bi je lahko na zelju pojél. — Ako bi kdo hotel videti zastopnike Ormuške nemčurije, morali bi priti na dan volitve v Ormuž, tamo bi je videli v popolnem številu. — Nalovljenih so imeli popoln oblastil, ter z njimi nas Slovence premagali. — Po kaki poti so si pa pooblastila pridobili, ne bodem tukaj razpravljaj, vsaj vsak nemčurje pozna, še bolj pa njih krivičnost, kedar gre zoper Slovence. — Onda ni nobeno sredstvo pregájusno, nobena pot ne tako nepostavna, da se je nebi poprijeli. — Med pooblaščenimi volilci so nas posebno mikali davkarski uradniki in pa učiteljal Ormuške šole. Ko so davkarski uradniki „pridno“ volili, je bila davkarska pisarna prazna. Stranke, ki so prišle davka plačevati, so se morale vrnoti, ker uradnikov niso našle. Nekega kmeta sem slišal godrnjati: No, če ne plačam, me takoj rubijo, če pa plačevati pridem, pa ne najdem „gospodov“. Ko je bila volitva, je bil šolski dan, a to ni nič motilo dveh Ormužkih učiteljev pokazati, kako vrlou nemčursko orodje da sta, in kako pridno da se dasta rabiti zoper okraj, od kterega živita. Med časom, ko sta si ta dva učitelja rokave sukala

zoper nas, ko sta po placu paradirala, pripravljajoča se k volitvam in ko sta volila ter zabavljala zoper Slovence, podučitelj Wessiagg, katerega nemčurska svojati ni tirala na volišče, je otroke povseh 3 razredih Ormuške šole podučeval. — Tukaj je g. W. pokazal, kako zna svojemu vodju pokoren biti, in kako praktičen, kako spreten je on v svojem poslu, ker edna oseba tri razrede podučevati, to ne zna vsak „zabit“ Slovenec. Res praktična naprava! Ko so otroci prišedši ta dan iz šole domov, starišem ta „majsterstück“ g. W. povedali, so stariši veseli bili; rekli so: „no, zdaj ipak ne bode več pomanjkanja učiteljev, ker eden po 3 razrede lahko uči, in hvala Bogu, da nas po takem sedaj učitelji ne bodo toliko stali, ker bomo jih manj potrebovali in ker je podučitelj W. tako „kütsten“, homo samo njega na trirazredni šoli v Ormužu imeli, druga dva pa naj gresta: h. j. s. n. a.

Od sv. Martina na Paki. (Priporočba — nesreča.) Pri tukajšnji farni cerkvi sv. Martina in pri podružni cerkvi Sv. Janeza v Gorenjah je veselje pogledati ozaljšane altarje, katere je vrlo umetni pozlatar gosp. Angelo Zoratti, v Koroškem predmestju št. 35 v Mariboru, ponovil, toraj ovega gospoda v imeu cele okolice in fare zavoljo njegovega izvrstnega dela po nizki ceni očitno zahvalimo in priporočujemo. — Strela ubila je tukaj gospodarja Kozelnika, po domače Napotnika, v Skornem; nesrečnež je na svoji njivi žito nalaгал, in potem med bliskanjem mislil na dom bežati, ali med tem ga je strela dohitela in ubila. Med bliskanjem letati je nevarno!

Iz Rogatca. (Umor.) Tukaj blizu imamo tudi vstaše, ali ne zoper Turke, ampak zoper tatove, pa ne hrvatske, ampak štajerske, ki celo faro sv. Roka iznemirujejo. Cela družba tatov šteje 12 dobro izurjenih uzmičev. Bilo je 15. jul., ko so k posestniku K. prišli na rop in mu blaga pobrali, kolikor so ga nesti zamogli. Posestnik nesrečo zapazivši zgrabi za samokres ali pištolo in hiti za tatovi. Ko jih dojde, hoče med nje ustreliti, toda pištola mu ne pokne in v tem hipu ga tolovaji zgrabijo in ubijejo. To je v pol letu drugi umor. Imamo sicer v Rogatcu žandarjev, pa teh skoro nikoli ni nikder videti. Zato se moramo sami na lastne moči zanašati in se orožati, da si obranimo imetje in življenje pred napadi drznih tolovajev!

Politični ogled.

Vojska na Turškem. Do odločilne bitke na izhodni strani Srbije, kder namerava turški Kerimpasha Srbe pobiti, ta teden že ni prišlo, čeravno skuša blizu 100.000 Turkov ondi prodreti. Srbski glavni poveljnik general Črnajev jih pričakuje v dobro izbranih in s šancami zavarovanih krajih med Aleksinacem, Deligradom in Zajčarom na višini tako, da zamore na vsako stran krepko

udariti tje, kder bi se pokazala največja potreba. Vsak trenutek se je nadjati tukaj, da pride do groznega klanja. Kajti tudi Črnajev ima više 70.000 mož najboljše srbske vojske z močno artilerijo. Menjše praské so vsaki den. Tako je obrst Mirkovič pri Pandiroli se vojskoval s Turki 18. 19. 20. julija, Lješaniu pri Zajčarju 24. 26. 29. in 30. julija. Veliko mrtvih in ranjenih je bilo na obeh straneh. — Med tem je na zahodni strani general Alimpič prisiljen mirno ob Drini stati in s 11.000 vojaki prehod Turkom iz Bosnije braniti. Bjelina še ni v njegovej oblasti. Vendar dolgo ne bodo Turki v tem mestu, ker ne dobijo od nikoder več živeža. — Pri južni vojski je namesto starega Čaha komando prevzel mladi in iskreni in do sedaj povsod srečni Antič, ki je takoj na Turke udaril in jih sedaj skuša iz mesta Sjenice pregnati, da se potem brž s Črnogorci zjedini. — Ti junaki so ta teden bili povsod srčni pa tudi srečni. Pri Podgorici je 24. jul. bil hud boj; 6000 Črnogorcev je stalo proti 15.000 Turkov; ti so bili tepeni in so pustili 200 turških mrtvecev na bojišču. Na drugi strani pa je pridobil knez Nikolaj sam največjo zmago v celej doseđanjej vojski. Nikolaj se je namreč 21. julija od Nevesinj začel zvito pred Muktar-pašem pomikati nazaj. Ta je mislil, da se ga Črnogorci res bojijo in je hitel po stranskih stezah naprej, da bi jim pot v Črnogoro zaprl. Toda 26. jul. bil je pri Vrbici in Vučjemdolu od Črnogorcev obkoljen; začelo se je hudo streljanje; Črnogorci so možko prestali turško strelbo, a potem kakor levi srditi s handžarom v desnici planoli na 3000 mož močno sredino turško, jo v trenutku prevrgli, razpršili; vsa turška vojna začne bežati, Črnogorci pritiskajo za njo 3 ure daleč sekajoči in podirajoči Turke, kakor snope; od 16 bataljonov je Muktar-pasha samo 4 rešil v Bilek, kder je sedaj obkoljen. Selim-pasha in skoro vsi oficirji so ubiti, eden pasha in 200 vojakov ulovljenih in 8 lepih Kruppovih kanonov zaplenjenih. Hercegovina je za Turke zgubljena. Veselje Kristijanov je neizmerno! Slava črnogorskim junakom! Bosenski vstaši pričakujejo 2000 Srbov, potrebnih pušek in ruskih oficirjev, da potem z 20.000 orožanci premejo Turke, ki strašno razsajajo. V Priedoru so ubili 12 bogatih trgovcev. Srbski vojni minister da Beligrad s kanoni utvrđiti, ob enem je odposlal 2 nova regimenta artilerije in 1300 novih prostovoljcev na bojišče, 800 delavcev dela patrone, Bolgarov je orožal 500 in jih poslal v Balkan za hrbet Osman-pashi, ki je zaradi tega moral 6 bataljonov oddati, da mu steze zavarujejo. Iz vseh krajev dohajajo v Beligrad prostovoljci, vračniki in oficirji, posebno iz Rusije.

Avstrijske dežele. Odlični Katoličani so hotli za Avstrijo osnovati katol. politično društvo s sedežem na Dunaju, ki bi pa imelo pravico povsod zborovati. Vlada je snovanje takega društva prepovedala, med tem pa pripušča, da frajmaurerji shodnice snujejo kakor hočejo, čeravno so po še

veljavni postavi prepovedane. — Vojne priprave se delajo po celem cesarstvu. Po večih deželah se je že ukazalo gg. predstojnikom, kako imajo postopati, kedar jim dojde po telegrafu glas, da morajo vojaki na vojsko. — Pri Tajnicah na Českem poskušajo sedaj nove Uhacijeve kanone, ki morajo res izvrstni biti. Kajti 4000 korakov daleč streljati in natančno zadeti, to ni kar bodi. — Magjari in nekateri pahnjeni ustavoverci še vedno ugovarjajo zoper zvezo z Rusijo in nečejo nič vedeti o tem, da bi Avstrija priskočila turškim Kristijanom in zasedla Bosnijo, kar se bo vendar le zgodilo. Kajti naš svitli cesar so novega turškega poslanca ravno tako ostro, kakor ruski car, nagovorili zaradi turških grozovitostij! Da pridemo potem Slavjani do večje veljave, to je očividno. Magjarska vlada je zaprla dr. Kasapinoviča, srbskega narodnjaka v Pančevi. Kedaj bo magjarskega napuha dosti!?

Vnanje države. Ruski car pride 7. jul. v Varšavo ogledovat svoje vojne. Pruski minister Bismark je bil neki od grofa Andrassy-ja proščen, če bi ta smel k njemu priti na dogovor o politiki na Turškem. Bismark je odrekel; to je zopet lepa brca za Magjare. Lahi in Francozi in Angleži so v Belemgradu ponudili svoje posredovanje za primirje, vsaj na 4 tedne. Srbi so ponudbo odbili, ker nečejo da bi se pričeta vojska s Turkom pretrgala — gotovo le Turkom na korist. Rumunija žuga z vojsko Turkom, zato zbirajo ti 40,000 mož ob Donavi. Grška se jednako pripravlja na vojsko. Sploh Turkom se bliža poslednja ura, vsaj v Evropi, nekaj že zato, ker nimajo pravega sultana. Kajti sedanji je zastrupljen ali zadavljen ali drugače ubit, ker turški ministri pravijo, da bo sultanov brat Hamid postal turški cesar. Med tem pa se godijo grozne reči posebno od strani grdobnih Črkesov. Pri Sredecu v Bolgarskem so po noči začeli streljati v mirno ves Novoselo. Prestrašeni prebivalci in živina je hitela na stezo. Med tem začnejo hiše goreti. Sedaj vidijo Črkesi z puškami meriti in Bolgar za Bolgarom se zgrudi mrtev na tla. Naposled vderejo Črkesi v ves in pomorijo vse starce, žene in otroke, katerim so trebuhe parali in čreve izvijali, na kose sekali. Mesto ljudnate vesi je sedaj prazno pogorišče; jednako so naredili še 2 vesima, ki ste šteli vsaka po 200 hiš. V Drinopolju so živemu Bolgaru iz života meso rezali in psom metali. Tako cesarstvo ne more obstati, čeravno mu res dojde 100.000 Magjarov na pomoč, kakor se Magjari v Budapeštu bahajo!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XLIX. Živi se v Tridentu prav po ceni. Za precej globoko in široko skledico kave z rogom vred sem plačal 14 kr. Denarna mošnja se mi je komaj odehnila na domačih tleh. Na Laškem se

njej je hudo godilo. Tirolec ostane poštena duša, čeravno ga liberalci vseh dežel psujejo. V deželi, kder je vera doma, se tudi potniku tujcu boljše godi. Ko sem še v gostilnici za mizo nekako zamisljen sedel, udarijo na enkrat dobro znani glasovi slovenski na moja slovenska ušesa. Svirala se je živahna popotnica: „Naprej zastava slave“. Ves zavzet tukaj na južnem Tirolskem slišati prelepo skladbo našega Jenko-ta, skočim kvišku in hitim na ulico, kder mi je brz vse jasno postalo. Hrvatsk regiment je odhajal na železnico. Dobro izurjeni godci so potem zagodli še neko hrvatsko in naposled Radecki-ja. Prebivalstvu se je godba tako dopadla, da je vse vrelo za vojaki na kolo-dvor, kamor sem se tudi jaz podal in nekoliko ur poznej odpeljal v Botzen. Mesto je pozidano med strmimi gorami in je nekdanj slovelo zaradi nemško-laške trgovine. Prebivalci se še sedaj pečajo večjidel s trženjem. Hrami imajo nekaj posebnega. Skoro vsak ima visoko na strehi vrata za glaževnatimi ali steklenimi šipami. Vrata odprejo, kedar podstrešje zračiti hočejo. Farna cerkev je v gotiškem slogu pozidana ter pokrita z lošenimi opekicami, ki so različno barvane, kar se tujcu jako dopade. Blizu cerkve je pokopališče, kder se brz veliko spoštovanje in ljubezen Tirolecev do njihovih rajnih zapazi. Skoro na vsakem grobu je škropilnik z blagoslovljeno vodo.

Od Botzen-a drdra železniški vlak med čudnimi in čelarnimi planinami. Pri samostanu Klausen se tako stisnejo, da skoro pot popolnem zapirajo. Samostan stoji na strmem bregu. Iz cerkvenega zida pozdravlja potnika na železnici ne- navadno velik, barvan križ. — Dalje na potu smo prišli v Briksen, ki stoji v dolini s krasno okolico in ki je ob enem skrbno obdelana. V Briksen-u je sedež knezoškofa. Stolna cerkva kaže dva zvonika z bakrom pokrita. Za Briksenom se pride brz do trdnjave Franzensfeste. Tukaj se deli železnica na dve progi; prva pelja naprej črez visoki Brenner v Innsbruck, druga pa krene na izhodno stran proti Celovcu, kamor sem tudi jaz bil namenjen. Prestopivši tedaj na drug vlak sem se peljal po nekdanji Bristriški dolini, koja so Nemci potem, ko so Slovence izpodrinoli, prekrstili v Pusterthal. Sred doline je Brunnecken. Tam blizu izvira naša bistra Drava. Vožnja po železnici do Belaka na Koroškem je večjidel dolgočasna. Človek skoro nikamor ne vidi. Visoke stene nepoznatih mu planin zapirajo razgled. Le tu pa tam se vidi kak kupček hramov z borno cerkvico na sredi. Od Belaka se brz pride do dolgega in prijaznega Celovskega jezera. Srebrno-svetla voda njegova se počasno ziblje; po njej pa plavajo divje race in se ne vzdignejo, če tudi hlaçon celo blizu njih ropotá. Tako so mu že privajene. Na koncu jezera je Celovec. V mesto se nisem takrat podal, ker sem si ga že l. 1873 bil ogledal. Od Celovca naprej se razprostira široko in rodovitno polje, katero na južni strani robijo strme kranjsko-koro-

ške planine: Stol, Ljubel, Košuta, Lepivrh in Peča, na izhodni strani pa široka in košata Svinečka planina. Po širnej planjavi prebiva jedro Koroških Slovencev. Za Plibergom se železnici pot zopet stisne ter se vije mimo Guštanja in pride pri Dol. Draubergu do Drave, čije roba se potem železnica drži tujan do Maribora. Ne morem dopovedati, koliko veselje mi je v srečo zaigralo, ko smo nekoliko pod gradom Fall iz Dravine soteske z vlakom prodri na Ruško in potem pri Lembahu na Dravsko polje. Gledal sem zopet domače kraje, bližal sem se milemu domu. Stari pregovor ima prav, ki veli: povsod je dobro, a doma najbolje. Srečno sem prišel v Maribor 25. aprila 1875. Od doma sem bil cele 3 tedne. Drugi den sem se v slovenski cerkvi milemu Bogu, Mariji in angelju varhu dostojno zahvalil, da sem varno potoval in se srečno povnil na svoj dom. — Tebe pa, dragi čitatelj „Slov. Gosp.“ za slovo prosim za odpuščenje, če te nisem vselej tako kratkočasil, kakor sem gotovo želel. Franc Šrol, župnik Svičinski.

Prepohlevnemu sklepu pristavimo v imenu vseh čitateljev „Slov. Gosp.“ najiskrenejšo zahvalo č. g. pisatelju za ves njegov trud in marljivost, po kateri je spisal potopis, ki nas je vse leta dni veselo kratkočasil in prijazno podučeval. Bog plati! Urednik „Slov. Gosp.“.

Smešničar 32. V nekej vesi so sosedu sedeli pod lipo in se pomenkavali in pričekali, kdo bi izmed njih imel najboljšo vodo v svojem studencu ali štepihu. Naposled reče eden: „eh, kaj si boste toliko glave belili, najboljšo vodo v celej vesi ima naš krčmar. Kajti on še njej včasih nekaj vina prilije!“

Razne stvari.

(Nova cerkva v Frauheimu) je bila 30. julija od Milostlj. g. knezoškofa v pričo 14 duhovnikov in više 3000 ljudi slovesno posvečena. Cerkev je res krasna in bomo prihodnji objavili natančnejši popis.

(† Martin Zevnik) pošten norodnjak in zvest katoličan v Malemvrhu v Pišecah, je umrl še le komaj 40 let star.

(V Belatincih) na Prekmurskem razsajajo Magjari že med tamošnjimi kot jagnjeta pohlevnimi Slovenci. Učitelja J. Murkoviča, rodom iz Slov. Štajerja, so te dni preiskovali in ga hotli zapreti, češ, da je slavjansk rogovilež in ud Srbske omladine. Vrli učitelj se je zoper tako natolcovanje pri ministerstvu pritožil.

(Pobijajte) metulje beline, ki sedaj v toliki množini zelnjake obletavajo in svoja jajčeca nastavljajo, sicer boste v par dnevih imeli gosonic, da bo groza! Gustav Ipavice, župan.

(Zandarji) okoli Makolj in Najšberga pri privatnih osebah, ne pri duhovnikih, poprašujejo po cerkvenih letnih shodih, pobožnih vajah itd. Čemu?

(Turki v Celovcu!) 11 ulovljenih Turkov so spravljali v Celovec in jih tam v kosarno zaprli. Ulovljeni vstaš Ljubibratič se sme iz Linca v Gradec preseliti.

(Kmeta ustrelil) je nek žandar, ker se je rubljenju z gorijačo v roki ustavljal. Rubil ga je nek Jud za dolžnih 6 fl. Nesrečnik, še le 26 let star, je zapustil 2 otročiča in ženo v nošenji. Ljudstvo je zaradi vsega tega razburjeno in malo je manjkalo, da ni žandarja z Judom vred raztrgalo. Zgodilo se je to za Dunajem na Avstrijskem.

(Mladi Dragotin Lipold) doktor zdravilstva je prostovoljno odšel v Beligrad srbskim ranjenim junakom v pomoč. Živijo!

(Orožnov spominek) bo kmalu izdelan v Mariboru pri g. Muniku in potem v Celje poslan, da se spravi k sv. Francišku v Stražah.

(Spremembe v Lavantinski škofiji:) Č. g. Jož. Horvat je imenovan za župnika v Širjah. Č. g. Ivan Jakopina pride za 2 kaplana v Šmarten pri Sl. Gradcu. Na novo je vmeščen č. g. Mart. Karba za kaplana pri sv. Janžu na Dravsk. polju.

(Dražbe). 5. avg. grof Mensdorf v Dobrni 11.959 fl., Anton Brotner 440 fl. pri sv. Lenartu, Antonija Leserer 12.225 fl. pri sv. Lenartu, Janez Petek na Drvanji 800 fl. v G. Radgoni, Neža Johman 1050 fl. v G. Radgoni. — 7. avg. Simon Ambrož pri Mariji snežni 2800 fl. — 8. avg. Blaž Krvišek v Sromljah 1005 fl., Janez Bartole v Blatnem 1932 fl., Fr. Lapuh v Glogovembrodu 2135 fl. — 9. avg. Marija Vas v Vrbju 3525 fl. — 10. avg. Mat. Plevnik 3535 fl. v Konjicah (3), Fr. Drugovič v Črnovcu 555 fl. in Anton Levak v Artiču 4590 fl. (3).

Listič opravištva: gg. Lipič, Miklavc in drugim, ki želé prejšnjih listov: Mi smo na koncu prvega polletja opominjali in prosili, naj se za časa vsak oglasi, da pri razpošiljanju ne bo neredov. Zdaj nimamo več prejšnjih listov, torej jih ne moremo nikomu ne poslati. G. Kušnik: pomota je popravljena. Zakaj se niste hitro oglašili? Ne zamerite tega. Č. g. Vr., kapl. v R.: do konca tega leta.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁵/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Jčemen		Oves		Tarašica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . .	7	90	5	80	5	70	4	—	4	90	—	—	4	90
Ptuj . . .	8	—	5	80	5	—	4	80	5	50	5	—	5	—
Mahrenberg	10	10	7	25	5	70	3	70	5	75	7	80	5	69
Gradec . .	8	82	7	3	—	—	4	10	6	—	—	—	5	4
Celovec . .	9	48	6	42	5	24	4	21	5	34	4	46	4	21
Ljubljana .	8	60	6	40	4	80	3	90	5	40	4	80	5	60
Varaždin .	8	20	7	60	5	80	5	20	5	80	7	—	5	10
Zagreb	100 Kilg.	11	—	7	60	5	60	3	80	6	—	—	—	—
Dunaj		11	40	9	67	9	40	8	92	7	10	—	—	—
Pešt		10	30	8	48	7	44	7	14	5	60	5	—	—

Najnovější kurzi na Dunaju.

Papirna renta 65 60 — Srebrna renta 69 — 1860 letno državno posojila 117 — Akcije narodne banke 856 — Kreditne akcije 140 — Napoleon 9 98 — Ces. kr. cekini 5 92 — Srebro 101 30

Loterijske številke:

V Trstú 29. julija 1876: 84 14 34 24 79.

V Lincu " " " 90 68 86 41 71.

Prihodnje srečkanje 12. avgusta 1876.

Vino- in sadjerejsk poduk.

Štajerski deželni odbor je dovolil, da se od 21. avgusta do 2. septembra t. l. na sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru sme podučevati za goste. Poduk bo obsegal razlaganje raznih sort pri sadovju in vinskej trti, potem ravnanje s sadu- nosnim drevjem in s trsevjem v poletnem času in končno še navod gledé koristnega porabljevanja sadú.

Podučevalo se bo de vsaki den od 9.—11. ure dopoldne. Od 3. ure popoldne se bodo vršile razne praktične demonstracije ali razkazivanja in izleti. Ves poduk daje in vodi strokovnjaški učitelj g. Heinrich Kalman.

Tega poduka udeležiti se zamore 20 Štajer- cev, že 18 let starih in dovolj podučenih, da so zmožni predavanja razumevati. Kdor se ga želi udeležiti, ta se naj ustmeno ali pismeno do 17. avgusta t. l. oglasi pri podpisnem ravnateljstvu, kder se vse potrebno natančniše poizvé.

V Mariboru meseca julija 1876.

H. Göthe,

1—2

ravnatelj.

V tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu so ravnokar na svitlo prišle:

Slomšekove pesmi.

Zbral, uredil in izdal

Mih. Lendovšek.

Slomškovih zbranih spisov prva knjiga. Srednje osmerke str. I.—XVI in 256.

Prodaja Juri Lereher v Ljubljani trdo- vezan iztis po 1 gld. broširan po 90 kr. Dobivajo se po isti ceni tudi: v Celju pri Drekslerju, v Celovcu pri Lieglu in pri Leonu, v Gorici pri Daseju, v Gradcu pri M. Moserju, v Trstu pri Šimpu, v Zagrebu pri Šup- panu, in pri uredniku „Slov. Gospodarja“.

Kdor pa pošlje izdatelju v Ptuj (Pettau) po nakaznici 1 gld., oziroma 90 kr., dobi knjigo takoj franco na dom poslano.

Opozorujemo še posebej čč. gg. kate- hete in učitelje na to, da zdaj ob koncu šolskega leta ni lahko dobiti lepšega darila za šolsko mladež, kakor so te Slomškovke pesmi.

1—6

Proti vsaki svinjski bolezní

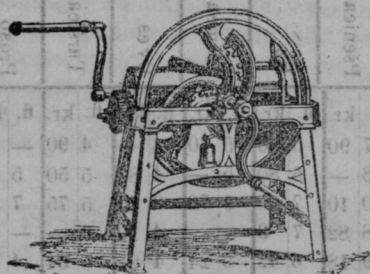
priporoča podpisani po vsem svetu dobro znano Tetley-vo štupo. Cena enega zavitka (Paketa) 36 kr.

M. Berdajs v Mariboru.

Važno za kmetovalce!!

Mlatilnice

ročne (ki se z roko gonijo) pa tudi z vlakom ali za vodino moč po patentiranem sistemu okroglih cvekov imata vedno v zalogi



Wogg & Radakovits,

trgovca z železjem v Celju.

To so najpopolnše mlatilnice, ki so se dozdej izdelovale; gonjač se pri



ročnih mlatilnicah malo utruji, ker so lahke; mlatijo popolnoma čisto 4 do 5 vaganov v eni uri. Dobijo se letos mnogo bolj po ceni, kakor lani. Imava tudi masine za delanje rezanice na prodaj!